

ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ทุเรียนสะเต๋ต้นน้ำยะลา

ทะเบียนเลขที่ สช 65100194

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ทุเรียนสะเต๋ต้นน้ำยะลา คำขอเลขที่ 64100279 ทะเบียนเลขที่ สช 65100194 ซึ่งมีรายการทางทะเบียนตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 23 กันยายน 2564

ประกาศ ณ วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2565

(นายวุฒิกร ลีวิระพันธุ์)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ทุเรียนสะเต็คน้ำยะลา

Sa-Ded Nam Yala Durian หรือ Durian Sa-Ded Nam Yala

(1) เลขที่คำขอ	64100279	ทะเบียนเลขที่	สช 65100194
(2) วันที่ยื่นคำขอ	23 กันยายน 2564	วันที่ขึ้นทะเบียน	23 กันยายน 2564
(3) ผู้ขอขึ้นทะเบียน	จังหวัดยะลา		
ที่อยู่	ศาลากลางจังหวัดยะลา ถนนสุขยางค์ ตำบลสะเตง อำเภอเมืองยะลา
จังหวัดยะลา 95000		
(4) รายการสินค้า	ทุเรียน		
(5) คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า			

คำนิยาม

ทุเรียนสะเต็คน้ำยะลา (Sa-Ded Nam Yala Durian หรือ Durian Sa-Ded Nam Yala) หมายถึง ทุเรียนพันธุ์หมอนทอง พันธุ์ก้านยาว พันธุ์ชะนี พันธุ์พวงมณี พันธุ์มูซังคิง และพันธุ์หนามดำหรือโอฉี มีลักษณะเนื้อแห้ง ละเอียด เส้นใยน้อย เนื้อมีสีเหลืองอ่อนหรือเข้มตามแต่ละสายพันธุ์ มีกลิ่นเฉพาะตัวตามสายพันธุ์ รสชาติหวานมัน ปลูกบนพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตั้งแต่ 100 เมตรขึ้นไป ในเขตพื้นที่จังหวัดยะลา

ลักษณะของสินค้า

- พันธุ์ทุเรียน : พันธุ์หมอนทอง พันธุ์ก้านยาว พันธุ์ชะนี พันธุ์พวงมณี พันธุ์มูซังคิง และพันธุ์หนามดำหรือโอฉี
- ลักษณะทางกายภาพของทุเรียนสะเต็คน้ำยะลาจำแนกตามพันธุ์

(2.1) พันธุ์หมอนทอง ผลมีลักษณะเป็นทรงขอบขนาน ทรงผลค่อนข้างยาวมีบ่าผล ปลายผลแหลม ผลมีขนาดใหญ่ พุ่มไม้ไม่ค่อยเต็มทุกพู หนามแหลมตรงสูง ฐานหนามเป็นเหลี่ยม ระหว่างหนามใหญ่จะมีหนามเล็กวางแซมอยู่ทั่วไป เรียกหนามนี้ว่า เขี้ยววู ก้านผลใหญ่แข็งแรง เนื้อหนา สีเหลืองอ่อน เนื้อละเอียดและแห้ง ไม่แฉะ ตัดมี รสชาติหวานมัน เมล็ดเล็กและลีบเป็นส่วนใหญ่

(2.2) พันธุ์ก้านยาว ผลมีลักษณะกลม ผลมีขนาดปานกลาง เห็นพูไม่ชัดเจน พูเต็มทุกพู หนามเล็กถี่สั้น สม่่าเสมอเรียงเป็นระเบียบ ก้านผลใหญ่และยาวกว่าพันธุ์อื่น เปลือกค่อนข้างหนา เนื้อเนียนละเอียด สีเหลืองปานกลาง รสชาติหวานมัน เมล็ดค่อนข้างกลมใหญ่

(2.3) พันธุ์ชะนี ผลมีลักษณะเป็นทรงกระบอกหรือทรงรี ผลมีขนาดปานกลางถึงใหญ่ ร่องพูค่อนข้างลึก เห็นได้ชัด ขั้วผลใหญ่และสั้น หนามมีขนาดใหญ่และสั้น ระยะหนามห่างกัน เนื้อเยื่อ เนื้อละเอียดสีเหลืองเข้ม มีกลิ่นแรงและมีรสจัด รสชาติหวานมัน เมล็ดค่อนข้างเล็กและมีจำนวนน้อย

(2.4) พันธุ์พวงมณี ผลมีลักษณะกลมรี ปลายผลแหลม ลักษณะฐานผลปาน ความยาวก้านผลปานกลาง รูปร่างก้านผลขอบนูน และมีรูปร่างนวมผลนูน ปลายแหลม ผลมีขนาดเล็กกว่าพันธุ์อื่น เนื้อค่อนข้างน้อย สีเหลืองเข้ม เนื้อละเอียด เส้นใยน้อยมาก รสชาติหวานมัน

(2.5) พันธุ์มูซังคิง ผลมีลักษณะกลมหรือกลมรี ส่วนใหญ่ผลมีขนาดเล็ก ภายนอกเห็นพูไม่ชัดเจน หนามเว้าปลายแหลม บริเวณปลายฐานผลมนไม่มีหนาม ก้านผลมองเห็นเป็นดาวห้าแฉกชัดเจน บริเวณฐานรองช้ำ ผลนูนคล้ายรูปมงกุฎ เปลือกบาง เนื้อมาก สีเหลืองเข้ม เนื้อแห้งและละเอียดเหนียว มีเส้นใยน้อย รสชาติหวานมัน เมล็ดเล็ก สิบบาง

(2.6) พันธุ์หนามดำหรือโอฉี มีลักษณะทรงผลสวย ผลมีขนาดใหญ่ เปลือกบาง เนื้อมาก สีเหลืองอมส้ม (เหมือนทองคำ) เนื้อละเอียดเนียน รสชาติหวานมันหรือหวานแหลม มีกลิ่นหอมเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เมล็ดเล็ก ลักษณะเด่นของพันธุ์จะสังเกตได้จากไส้แกนกลางของผลจะมีสีส้มอยู่และปลายหนามมีสีดำ เมื่อแก่จัด ส่วนกลางก้านผลมีร่องรอยของเกสรตัวเมียแห้งดำติดอยู่ ซึ่งจะไม่พบเห็นในทุเรียนสายพันธุ์อื่น

กระบวนการผลิต

การปลูก

- (1) การปลูกทุเรียนสะเด็ดน้ำยะสามารถปลูกได้ตลอดปี แต่ที่เหมาะสมควรปลูกในช่วงต้นฤดูฝน
- (2) ต้นพันธุ์ต้องเป็นต้นพันธุ์ที่แข็งแรง ลักษณะถูกต้องตามสายพันธุ์ ต้นต่อเป็นพันธุ์พื้นเมืองต้นพันธุ์ต้องนำมาจากแหล่งต้นพันธุ์ที่มีคุณภาพเชื่อถือได้
- (3) แหล่งปลูกควรเป็นดินที่ระบายน้ำได้ดี ปลูกตามไหล่เขาพื้นที่สูงจากระดับทะเลปานกลาง ตั้งแต่ 100 เมตรขึ้นไป และควรเป็นพื้นที่ลาดเอียง
- (4) การเตรียมพื้นที่สำหรับแปลงปลูกทุเรียน ต้องกำจัดวัชพืช โขดุดตอรากไม้เก่า และปรับพื้นที่วางแนวกำหนดแถวปลูกตามความเหมาะสมของพื้นที่ พร้อมปรับพื้นที่ไม่ให้มีน้ำท่วมขัง และคำนึงถึงการวางระบบน้ำในแปลงปลูกด้วย
- (5) ระยะปลูก 8 x 8 เมตร ถึง 10 x 10 เมตร หรือตามความเหมาะสมของพื้นที่
- (6) เตรียมดินโดยการขุดหลุมขนาด 1 x 1 เมตร หรือตามความเหมาะสม และนำดินที่ขุดมาผสมกับปุ๋ยอินทรีย์ก่อนนำต้นทุเรียนลงดิน
- (7) ปักไม้หลักข้างต้นทุเรียนที่ปลูก พร้อมทั้งผูกเชือกยึดไว้เพื่อป้องกันลมพัดโยก และจัดทำร่มเงาสำหรับต้นทุเรียนปลูกใหม่

การให้น้ำ

- (1) ทุเรียนที่ยังไม่ให้ผลผลิตและอยู่ในช่วงเจริญเติบโต ต้องให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ
- (2) ทุเรียนในช่วงก่อนออกดอกต้องงดให้น้ำ เพื่อกระตุ้นการออกดอก เมื่อออกดอกแล้วให้ควบคุมปริมาณน้ำ และให้น้ำเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนถึงช่วงก่อนดอกบาน

(3) ทุเรียนในช่วงหลังดอกบาน ให้ลดปริมาณน้ำเหลือ 1/3 ส่วนของปริมาณน้ำปกติ เพื่อช่วยในการติดผล หลังจากนั้นให้เพิ่มปริมาณน้ำขึ้นเรื่อยๆ และให้น้ำอย่างสม่ำเสมอตลอดช่วงพัฒนาการของทุเรียน หรือตามความเหมาะสมของพื้นที่

การดูแลรักษา

(1) การตัดแต่งกิ่ง ปีที่ 1 – 2 ไม่ควรมีการตัดแต่งกิ่ง ปีต่อไปควรตัดแต่งกิ่งแห้ง กิ่งแขนง กิ่งกระโดง ในทรงพุ่ม กิ่งที่เป็นโรคออก หลังการเก็บเกี่ยวต้องตัดแต่งกิ่งที่ไม่สมบูรณ์ กิ่งเบียดเสียดออก เพื่อให้ทรงพุ่มโปร่งแสง และควรควบคุมความสูงของต้น

(2) ป้องกันกำจัดโรคที่เกิดกับใบ โรครากเน่าโคนเน่า และควบคุมวัชพืช

(3) การใส่ปุ๋ย ควรจัดการธาตุอาหารที่เหมาะสมในแต่ละช่วงการเจริญเติบโตของทุเรียน สามารถใส่ได้ทั้งปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีควบคู่กันไป

การเก็บเกี่ยว

(1) เก็บเกี่ยวในช่วงเดือนกรกฎาคม - กันยายนของทุกปี หรืออาจจะคลาดเคลื่อนเล็กน้อย ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศของแต่ละปี

(2) ระยะเวลาที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยวผลทุเรียนสะเด็ดน้ำยะลา จะนับจำนวนวันหลังวันดอกบานจนถึงวันทุเรียนแก่พร้อมเก็บเกี่ยวให้เหมาะสมในแต่ละสายพันธุ์

(3) วิธีสังเกตลักษณะทุเรียนแก่

(3.1) ก้านผล จะแข็งและมีสีเข้มขึ้น สากมือ บริเวณปากปลิงจะบวมโต เห็นขอบชัดเจน

(3.2) หนามผล ปลายหนามแห้ง เปราะและหักง่าย ร่องหนามห่าง

(3.3) รอยแยก ระหว่างผลจะสังเกตเห็นรอยแยกบนพูได้เด่นชัด (ยกเว้นบางพันธุ์ เช่น ก้านยาว เป็นต้น)

(3.4) ชิมปลิง เมื่อตัดชั่วผล (ปลิง) จะพบน้ำใสไม่ข้นเหนียว เมื่อชิมจะมีรสหวาน

(3.5) เคาะเปลือกหรือกริดหนาม จะมีเสียงดังหลวมๆ

(4) ขณะเก็บเกี่ยวทุเรียน ห้ามวางทุเรียนกับพื้นดิน

การบรรจุหีบห่อ

(1) รายละเอียดบนฉลากหรือบรรจุภัณฑ์ ให้ประกอบด้วยคำว่า “ทุเรียนสะเด็ดน้ำยะลา” หรือ “Sa-Ded Nam Yala Durian” หรือ “Durian Sa-Ded Nam Yala”

(2) ให้ระบุ ชื่อพันธุ์ทุเรียน ชื่อสวน/เกษตรกร ผู้ประกอบการ ที่อยู่ติดต่อได้ หรือข้อความอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดยะลา ตั้งอยู่ใต้สุดของประเทศไทย อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 5 – 7 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 – 101 องศาตะวันออก เป็นจังหวัดในภาคใต้เพียงจังหวัดเดียวที่ไม่มีพื้นที่ติดทะเล ภูมิประเทศโดยทั่วไป

ของจังหวัดยะลา มีลักษณะเป็นภูเขา เนินเขา และหุบเขา ตั้งแต่ตอนกลางจนถึงใต้สุดของจังหวัด มีที่ราบบางส่วนทางตอนเหนือของจังหวัด ได้แก่ บริเวณที่ราบแม่น้ำปัตตานี และแม่น้ำสายบุรีไหลผ่าน อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยเฉลี่ยระหว่าง 100 – 200 เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยป่าดงดิบและสวนยางพารา มีเทือกเขาที่สำคัญ 2 เทือกเขา คือ เทือกเขาสันกาลาศีรี เริ่มจากอำเภอเบตง เป็นแนวยาวกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย และเทือกเขาปิไล ซึ่งเป็นเทือกเขาอยู่ในจังหวัด ในเขตอำเภอเมืองยะลา อำเภอกรงปินัง และอำเภอรามัน มีแม่น้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำปัตตานี ที่มีต้นน้ำเกิดจากภูเขาในท้องที่อำเภอเบตง ไหลผ่านอำเภอธารโต อำเภอบันนังสตา อำเภอเมืองยะลา ไปออกทะเลที่จังหวัดปัตตานี ความยาวประมาณ 210 กิโลเมตร แม่น้ำอีกสายหนึ่งที่ไหลผ่านจังหวัดยะลา คือ แม่น้ำสายบุรี มีต้นกำเนิดจากภูเขาสันกาลาศีรี กั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย ไหลมาจากจังหวัดนราธิวาส ผ่านอำเภอรามัน จังหวัดยะลา แล้วไหลลงสู่ทะเลที่อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ความยาวประมาณ 150 กิโลเมตร

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดยะลาตั้งอยู่ในเขตลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้มีสภาพอากาศแบบร้อนชื้น มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน (เดือนกุมภาพันธ์ - เดือนพฤษภาคม) และฤดูฝน (เดือนพฤษภาคม - เดือนกุมภาพันธ์) อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยประมาณ 23.1 องศาเซลเซียส และสูงสุดเฉลี่ย 32.7 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 2,281.6 มิลลิเมตรต่อปี มีฝนตกเฉลี่ย 135 วันต่อปี โดยฝนจะตกชุกที่สุดในช่วงเดือนตุลาคม - เดือนพฤศจิกายน จากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดยะลาที่อุดมไปด้วยภูเขา ทำให้จังหวัดยะลามีฝนตกเกือบตลอดทั้งปี ส่งผลให้อากาศชุ่มชื้น อบอุ่นในตอนกลางวัน และเย็นสบายในเวลากลางคืน

จากลักษณะภูมิประเทศ เป็นพื้นที่ลาดชันและเป็นพื้นที่ที่อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยเฉลี่ยตั้งแต่ 100 เมตร มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 มีการระบายน้ำได้ดี เป็นการปลูกทุเรียนในพื้นที่สูง จึงต้องมีการจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของต้นทุเรียน ด้วยสภาพแวดล้อมที่ห้อมล้อมด้วยผืนป่า หุบเขา สายน้ำ ทะเลสาบ ทะเลหมอก ภูมิอากาศ แร่ธาตุในดิน ระบบน้ำ จึงส่งผลให้คุณภาพของทุเรียนในพื้นที่แถบนี้แตกต่างจากที่อื่น ๆ คือเนื้อทุเรียนแห้ง ไม่แฉะ รสชาติหวานมันอร่อย เส้นใยน้อย คุณภาพดี เป็นเอกลักษณ์และเป็นที่ยอมรับ จนได้ชื่อว่า “ทุเรียนสะเด็ดน้ำยะลา”

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดยะลา เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ใต้สุดของประเทศไทยมีอาณาเขตติดกับประเทศมาเลเซีย ดังปรากฏในคำขวัญประจำจังหวัด คือ “ใต้สุดสยาม เมืองงามชายแดน” เป็นจังหวัดในภาคใต้เพียงจังหวัดเดียวที่ไม่มีพื้นที่ติดทะเล พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าไม้ พื้นที่ราบมีน้อย จังหวัดยะลาเป็นแหล่งที่พบทุเรียนพันธุ์พื้นเมืองซึ่งเป็นพืชที่เจริญเติบโตคู่กับพื้นที่ป่าไม้ในอำเภอต่างๆของจังหวัดยะลามากกว่า 120 ปี ทำให้จังหวัดยะลาเป็นแหล่งปลูกทุเรียนมากที่สุดในภาคใต้ตอนล่าง

การปลูกทุเรียนบริเวณพื้นที่สูงของจังหวัดยะลา เริ่มมีการปลูกและดูแลอย่างจริงจังเมื่อปี พ.ศ.2505 โดยนายศรีโบ ชัยประสิทธิ์ หัวหน้าสถานีทดลองยางธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา ได้นำพันธุ์ทุเรียนจากจังหวัดนนทบุรีมาปลูกและขยายพันธุ์ในพื้นที่ปรากฏว่าได้ผลดี จึงมีการขยายพื้นที่ปลูกมากขึ้นเรื่อย ๆ พร้อมทั้งเริ่มมีระบบการจัดการสวน การจัดการน้ำภายในสวนตามแบบภูมิปัญญาในท้องถิ่น โดยทุเรียนที่ปลูกจะเป็นสายพันธุ์

หมอนทอง ก้านยาว ชะนี และพันธุ์อื่น ๆ ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2553 เกษตรกรในอำเภอธารโตมีการรวมกลุ่มพูดคุย และหาแนวทางการพัฒนาทุเรียนให้มีคุณภาพ และมีการขยายการปลูกไปยังอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดยะลา ด้วยสภาพภูมิประเทศที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกทุเรียนพันธุ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่เนินเขา ท่ามกลางธรรมชาติ ที่เป็นแหล่งบ่มเพาะทุเรียนที่มีคุณภาพ ปลอดภัยจากสารเคมี ทำให้เนื้อทุเรียนที่ปลูกบนพื้นที่สูงของจังหวัดยะลา มีลักษณะเฉพาะ คือ เนื้อแห้ง เส้นใยน้อย รสชาติหวานมันอร่อย จนเป็นที่ชื่นชอบของผู้รับประทานทุเรียนรวมถึงนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ เป็นต้น ซึ่งติดใจในรสชาติและกลับมาหาซื้อซ้ำ จนเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในฉายาว่า “ทุเรียนสะเด็ดน้ำยะลา”

(7) ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่การปลูกและผลิต ทุเรียนสะเด็ดน้ำยะลา ต้องปลูกบนพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตั้งแต่ 100 เมตรขึ้นไป ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดยะลา รายละเอียดตามแผนที่

(8) การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

- (1) ทุเรียนสะเด็ดน้ำยะลา ต้องปลูกและผลิตในเขตพื้นที่ที่กำหนด และตามกระบวนการผลิตข้างต้น
- (2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า ทุเรียนสะเด็ดน้ำยะลา รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

(9) เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

- (1) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า ที่ประสงค์จะขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ทุเรียนสะเด็ดน้ำยะลา
- (2) ผู้ขอขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า จะต้องปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ทุเรียนสะเด็ดน้ำยะลา และดำเนินการตามแผนการควบคุมตรวจสอบ ทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์ ทุเรียนสะเต็ดน้ำยะลา

ขอบเขตพื้นที่การปลูกและผลิต ทุเรียนสะเต็ดน้ำยะลา ต้องปลูกบนพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตั้งแต่ 100 เมตรขึ้นไป ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดยะลา